

Öresundsregionen skapar jobb åt de unga

Ungdomsarbetslösheten var tidigare skyhögt i Skåne och speciellt i Malmö. Idag ligger den under riksgenomsnittet och ser ut att fortsätta sjunka. Lösningen ligger i bron till Danmark - ett land med akut arbetskraftsbrist.

När 20-åriga Sibessa Izmaku tog studenten förra året, gick hon direkt ut i arbetslöshet. Efter några månaders praktikplats i en affär i Malmö, valde hon, som så många andra svenska ungdomar, att kasta sina blickar mot andra sidan sundet. Hon tog tåget till köpcentrat Fields i Örestad, gick in i modebutiken Zara och lämnade sitt CV. Tre dagar senare hade hon ett jobb.

På Öresundståget klockan 08.42 från Malmö central, denna regniga onsdag, är hon allt annat än ensam. Tågvagnen är fylld av arbetspendlare, många av dem unga svenskar, som liksom Sibessa Izmaku dagligen korsar Öresund.

- Jobbet är bra, det är pendlandet som är lite jobbigt, säger Sibessa Izmaku.

Arbetslösheten i Skåne sjunker, inte minst bland ungdomar. Efter att i många år ha varit skyhögt, ser det idag ljusare ut i arbetslöshetsstatistiken för Skånes del. En del av orsaken kan hittas i den goda svenska konjunkturen och i regeringens hårdare regler för till exempel arbetslösa studenter, som idag inte får ta A-kassa under lov.

Men den största bidragande orsaken till just Skånes framgång ligger i ett helt annat lands händer: Danmarks. För Danmark med sin starka ekonomi, heta arbetsmarknad och låga arbetslöshet, går riktigt bra just nu. De har bara ett

stort problem: de saknar arbetskraft.

En situation som många skåningar har dragit stor fördel av. Fram till den 1 september i år har 4.400 svenskar fått jobb i Danmark.

- Det är en ökning med nära 40 procent från förra året och prognosen är att ca 6.000 svenskar kommer att ha fått jobb i Danmark innan året är slut, säger Carl-Axel Sandén, informationschef på Länsarbetsnämnden i Skåne.

En stor del av dessa svenskar är ungdomar, som upplever att det i Sverige är svårt att komma in på arbetsmarknaden och skaffa sig arbetslivserfarenhet. Medan man i Sverige oftast söker jobb via platsannonser, är det i Danmark vanligare att man bara promenerar ut på stan med sitt CV och söker jobb i till exempel butiker.

Den svenska lagen om anställningsskydd och små löneskillnader gör företag mer avvaktande med att anställa unga, menar Anders Olshov, direktör för Öresundsinstitutet, en organisation vars syfte är att främja Öresundsregionens utveckling.

- Den friare danska arbetsrätten, där det är lättare att anställa och avskeda, kan vara en fördel för dessa grupper. De kan samtidigt utnyttja den nuvarande danska högkonjunktens arbetskraftsbrist, säger Anders Olshov.

Under 90-talets svenska lågkonjunktur fick landet en generation av ungdomar som åkte ut från företagen, enligt principen "sist in, först ut". Den ungdomsarbetslösheten har Sverige fortfarande inte lyckats bryta, även om situationen ljusnar generellt i landet just nu. Det har Danmark sluppit, vilket enligt Anders Olshov, beror på den täta förbindelsen mellan utbildning och arbetsliv som finns i Danmark. På praktiska utbildningar har man lärlingssystem, och på teoretiska utbildningar är det vanligt att man arbetar som "studentmedarbetare" på ett företag och skaffar sig arbetslivserfarenhet redan under studietiden.

- Det ger tidigt arbetslivsvana till danska ungdomar, till skillnad från svenska ungdomar som står mycket längre från arbetsmarknaden, säger Anders Olshov.

Stora rekryteringsmässor

Även Länsarbetsnämndens insatser har varit viktiga för att ta tillvara utvecklingen i regionen. Arbetsgivare från Danmark som till exempel bussföretag eller nöjesparken Tivoli, har kommit över bron och träffat arbetssökande. Stora rekryteringsmässor är också ett framgångsrikt koncept för att få arbetslösa och kommande arbetsgivare att mötas.

- Vi planerar en stor mässa här i slutet av september. Förra året hade vi 30 utställare och då fick vi marknadsföra mässan.

Av: Kristina Olsson
Malmö

Jobbet är bra, men pendlingen jobbig, tycker Sibessa Izmaku, som varje dag tar tåget över Öresundsbron, till jobbet i Köpenhamn.

(Foto: David Bergström)

Den här gången har redan 40 utställare anmält sig utan att vi gjort något. Så det finns ett stort intresse, säger Carl-Axel Sandén från Länsarbetsnämnden.

Kraftig ökning 2006

Enligt honom var det förra våren 2006 som det verkligen lossnade och arbetskraften verkligen började att söka sig över Öresund i stora mängder. Öresund Direkt är ett informationscenter på Stortorget i Malmö, där man kan träffa representanter från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skattemyndigheten för att få information om vilka regler som gäller när man arbetar på andra sidan sundet. De upplever en stor ökning av antalet besök jämfört med förra året, liksom Skat Öresund, som utdelar danskt CPR-nummer till alla svenskar som arbetar i Danmark.

Klagar på tågen över bron

Inne på en annan av Fields stora modebutiker, Hennes & Mauritz, har svenska Rosanna Ridley, kommit till jobbet efter ännu en morgon med pendlingsproblem. Hon är liksom de flesta andra svenskar vi pratar med, glad för att jobba i Danmark, men klagar också på tågen över bron. Efter snart två år i Danmark, talar hon ganska bra danska. Svenska kan hon prata med de sex andra svenskar som också jobbar på H & M i Fields.

- Det går bra med språket, även om det nog blir en del försvenskningar, säger hon. Ursprungligen kommer 23-åriga Rosanna Ridley från Göteborg, men en pojkvän i Malmö och chans på en bra lägenhet, fick henne att lämna Göteborg med kort varsel. Då behövde hon snabbt ett nytt jobb och vänner rekommenderade henne att söka sig till Danmark.

Intervju samma dag

- Jag kom till Fields och lämnade mitt CV. De frågade om jag ville komma på intervju redan samma dag. Dagen efter började jag jobba, säger Rosanna, som dock hade hunnit söka några jobb i Malmö.

- När jag kom in i affärerna och ville lämna mitt CV, tittade de bara konstigt på mig. Det är mycket vanligare i Danmark, i Sverige får man mer jobb genom kontakter, säger hon. I dag är hon glad för att hon jobbar på andra sidan sundet. Lönen är mycket bättre och hade hon stannat kvar i Sverige, är hon rädd för att hon kanske hade gått arbetslös.

Daniel Jessen är Operation Manager på Magasin du Nord i Fields. En fjärdedel av butikens åttio anställda är svenskar och Daniel Jessen, upplever att ungefär hälften av alla som söker jobb på Magasin är svenskar. Det menar han är

en bidragande orsak till att kvaliteten på arbetskraften upprätthålls, trots arbetskraftsbristen i Danmark.

- Om inte vi hade haft svenskarna, hade vi haft större omsättning på personalen, eftersom vi då hade tvingats anställa personer, som kanske bara ville ha något tillfälligt. Svenskarna ger oss större chans att välja, säger Daniel Jessen.

Problem med skattekort

Ett problem sett från svenskar-nas sida, menar Daniel Jessen, är dock de långa handläggningstiderna för att få ett skattekort eller ett danskt personnummer. Det gör att svenska anställda ibland kan tvingas vänta en och en halv månad innan de får sin första lön utbetald.

Och det finns idag en hel del skillnader mellan Danmark och Sverige, som verkligen sätter käppar i hjulet för integrationen mellan de två länderna. Regelverket är långt ifrån harmoniserat och idag saknas kunskapen och intresset hos de centrala beslutsfattarna, menar många av Öresundsregionens aktörer.

Till exempel har man inte förstått omfattningen av skåningars jobbsökande i Danmark. Som det är idag, kan arbetsförmedlingen betala biljetten om en arbetslös vill söka ett jobb i Östersund, men inte om de vill söka jobb i Danmark.

- Vi blev så irriterade, så vi pratade med Skånetrafiken som gav oss hundra biljetter att dela ut till arbetslösa som ville söka jobb i Danmark. Av de åttio arbetslösa som fick biljetter, hade hälften fått jobb när vi gjorde uppföljning, säger Carl-Axel Sandén.

Foto: David Bergström

Svårare för invandrare

Ett annat problem är den danska invandringpolitiken. Invandrare som har permanent uppehållstillstånd i Sverige, kan få erbjudande om jobb i Danmark, men tvingas tacka nej eftersom de inte kan få arbetstillstånd i Danmark. Till detta kommer praktiska problem med sjukpenning, a-kassa, föräldrapenning och extrajobb, beroende på olikheter i det svenska och det danska systemet.

Men inte ens sådana skillnader kommer att stoppa svenska ungdomar att fortsätta söka sig till Danmark. Det danska behovet av arbetskraft, kommer heller inte att minska, snarare tvärtom. Under de kommande åren blir den danska arbetskraften mindre, medan till exempel Malmö-regionen med en stor inflyttning och en kraftig invandring, inte alls kommer att uppleva samma problem. Den situationen gynnar skåningarna och det blir fler och fler medvetna om, menar Sibessa Izmaku, som kommer att fortsätta jobba i Danmark också i framtiden. - Många av de jag känner i Malmö är sugna på att söka sig hit. Här får man jobb, säger hon.

Faktaruta

Arbetsmarknaden i Öresundsregionen

Efter att Skåne i flera år har haft högre arbetslöshet än Sverige i stort, ligger Skåne och Sverige just nu på samma nivå, 2,9 procent öppen arbetslöshet.

För ungdomar 18-24 år var 5,8 procent arbetslösa i Skåne vid denna tid förra året, medan det just nu ligger på 4,4 procent.

Under 2006 fick 3.600 svenskar jobb i Danmark och hittills i år har ca 4.400 svenskar fått jobb på andra sidan sundet.

Sammanlagt pendlar 23.000 svenskar till jobb i Danmark.

Källa: Ams, SkatØresund